

Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija

VIDES PĀRRAUDZĪBAS VALSTS BIROJS

Reģ.Nr. 90000628077, Rūpniecības ielā 23, Rīgā, LV- 1045
Tālrunis: 67321173 ♦ fakss: 67321049 ♦ e-pasts: vpvb@vpvb.gov.lv

---

Rīgā

2013.gada 3.maijā

Atzinums Nr.17

Par Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2028.gadam, Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014.-2026.gadam Vides pārskatu

Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2028.gadam, (turpmāk arī IAS), Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam (turpmāk arī Attīstības programma vai AP) un Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014.-2026.gadam (turpmāk arī Teritorijas plānojums vai TP) apvienotais Vides pārskats iesniegts Vides pārraudzības valsts birojā (turpmāk arī Birojs) 2013.gada 16.aprīlī. Plānošanas dokumentu stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējumu veica un Vides pārskatu sagatavoja Vecumnieku novada pašvaldība sadarbībā ar SIA „Grupa 93”. Atzinums par Vides pārskatu sagatavots atbilstoši likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 23.⁵ panta 6.daļas prasībām.

Vides pārskata raksturojums un analīze:

Birojs 2012.gada 18.jūlijā pieņēma lēmumu Nr.61 par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu Vecumnieku novada plānošanas dokumentiem, jo tajos paredzētās izmaiņas potenciāli saistītas ar likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 1. un/vai 2.pielikuma darbību īstenošanu. Vecumnieku novads robežojas ar Lietuvas Republiku. Teritoriālās reformas rezultātā Vecumnieku novada administratīvajā teritorijā ietilpst Bārbeles, Kurmenes, Skaistkalnes, Stelpes, Valles un Vecumnieku pagasti. Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums iepriekš veikts Bārbeles pagasta teritorijas plānojumam (Biroja 2007.gada 12.janvāra atzinums Nr.5), Skaistkalnes pagasta teritorijas plānojumam (2006.gada 27.februāra atzinums Nr.17), Valles pagasta teritorijas plānojumam (2007.gada 20.februāra atzinums Nr.18) un Vecumnieku pagasta teritorijas plānojumam (2006.gada 4.septembra atzinums Nr.51)

Izvērtējot Vecumnieku novada plānošanas dokumentu apvienotā Vides pārskata atbilstību Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” (turpmāk arī MK noteikumi) IV nodaļas 8.punkta prasībām, Birojs konstatē:

1. Vides pārskatā ietverta informācija par Vecumnieku novada plānošanas dokumentos noteiktajiem novada attīstības galvenajiem mērķiem un plānošanas dokumentu izstrādes pamatprincipiem. Pašvaldība, lai nodrošinātu Vecumnieku novada IAS definēto mērķu sasniegšanu, lēmusi koncentrēt resursus uz sekojošām prioritātēm: darba vietas un uzņēmējdarbība; ceļi un sakari; izglītība; atpūta un tūrisms; Vecumnieku novada zīmols. Plānošanas dokumentu izstrādes laikā īpaša uzmanība pievērsta derīgo izrakteņu (ģipsis, kūdra) resursu izmantošanas iespēju izvērtēšanai, ražošanas teritoriju turpmākai izmantošanai un Vecumnieku ciemata publiskās ārtelpas attīstībai. AP iekļauti 17 novadā īstenojami rīcību virzieni: ceļi un ielas, izglītība, mājoklis, ūdenssaimniecība, siltumsaimniecība un energoapgāde, transports un sabiedriskais transports, sakari, teritoriju labiekārtošana, kultūra, sports, atkritumu apsaimniekošana, pašvaldības pārvalde un sabiedrības līdzdalība un uzņēmējdarbības veicināšana. Vides pārskatā ietverts šis plānošanas dokumentu satura izklāsts, kā arī norādīta to saistība ar citiem plānošanas dokumentiem, t.sk. Reģionālajām politikas pamatnostādņem, Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030.gadam, Nacionālo attīstības plānu 2014.–2020.gadam, Nacionālo stratēģisko ietvardokumentu 2007.–2013.gadam, Zemgales plānošanas reģiona attīstības un citu nozaru plānošanas dokumentiem.
2. Atbilstoši MK noteikumu 8.2.punkta prasībām aprakstīta plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma (turpmāk arī SIVN) un Vides pārskata sagatavošanas procedūra un pielietotā metodoloģija. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, SIVN procesa mērķis ir panākt vides aspektu integrēšanu plānošanas dokumentos un, gadījumā, ja visus aspektus nav iespējams iestrādāt plānošanas dokumentos, tad nodrošināt, lai vides un dabas aizsardzības jautājumi tiktu risināti (vai ievērotas pašvaldības saistošajos noteikumos iekļautās prasības) izstrādājot lokālplānojumus, detālplānojumus, tematiskos plānojumus, izvērtējot būvniecības ieceres vai, pirms būvniecības uzsākšanas, izpildot dažādus priekšnosacījumus, lai mazinātu iespējamo negatīvo ietekmi uz bioloģisko daudzveidību, vides kvalitāti, kultūrvēsturisko mantojumu un vērtīgajām novada ainavām. Vides pārskats balstās uz Vecumnieku novada IAS iekļautās vīzijas, stratēģisko mērķu un prioritāšu, AP ietvertās novada specializācijas, vidēja termiņa stratēģisko projektu, rīcības virzienu un pasākumu kopumu, TP iekļautās teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas, funkcionālo zonu un plānoto pasākumu īstenošanas ietekmes uz vidi izvērtējumu, papildus apzinot plānošanas dokumenta atbilstību starptautiskajiem un nacionālajiem vides politikas mērķiem. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, plānošanas dokumentu īstenošanas būtisko ietekmju uz vidi vērtējums veikts vairākos etapos, kas ietver esošās situācijas analīzi un novērtējumu saistībā ar teritorijas attīstību; vērtējumu par stratēģisko prioritāšu, rīcību virzienu, pasākumu kopumu un teritorijas plānoto (atļauto) izmantošanu, kas noteikta teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos, identificējot teritorijas, kuras ietekmēs novada attīstības plānošanas dokumentu risinājumi; vērtējumu par sagaidāmo būtisko ietekmi uz novada teritorijām, tām stratēģiskajām prioritātēm, rīcību virzieniem, pasākumu kopumiem un funkcionālajām zonām, kuras radīs būtisku ietekmi salīdzinot ar pašreizējo teritorijas izmantošanu un attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā spēkā esošo plānoto (atļauto) teritorijas izmantošanu. Atbilstoši Vides pārskatā norādītajam, SIVN process tiek organizēts tā, lai identificētu gan pozitīvās, gan negatīvās ietekmes uz vidi, kā arī kumulatīvās ietekmes, turklāt iespēju robežās

SIVN tiek arī sniegti priekšlikumi, kādu pasākumu īstenošana no vides un dabas aizsardzības viedokļa būtu nozīmīga. Vides pārskatā aprakstīta sabiedriskās apspriešanas gaita, norādītas institūcijas, kurām nosūtīts Vides pārskata projekts, kā arī apkopota informācija par institūciju un iedzīvotāju izteiktajiem priekšlikumiem/rekomendācijām. Sabiedriskās apspriešanas materiāli atsevišķi ietverti Pārskatā par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu.

3. Vides pārskata 3.nodaļā „Esošās situācijas raksturojums” raksturoti novada dabas resursi un teritorijas, papildus sniedzot priekšlikumus plānošanas dokumentu papildināšanai. Vides pārskatā norādīts uz lauksaimniecības zemju, kas aizņem 20% no novada kopējās teritorijas, lietošanas veida īpatsvaru un augšņu auglību, kā arī vērsta uzmanība uz karsta riska izplatības zonām, kas ir lauksaimniecisko darbību ierobežojošs un riska faktors, kā arī invazīvo augu sugu izplatību. Saskaņā ar Ministru kabineta 2011.gada 11.janvāra noteikumiem Nr.33 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem” Vecumnieku novada administratīvā teritorija (Bārbeles, Skaistkalnes, Stelpes un Vecumnieku pagasti) ir noteikta kā īpaši jutīga teritorija, uz kuru attiecas paaugstinātas prasības ūdens un augsnes aizsardzībai no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem. Ņemot vērā šo apstākli, autori iesaka TP plānot ierobežojumus A kategorijas piesārņojošām darbībām lauksaimniecības jomā. Vides pārskatā rekomendēts Teritorijas plānojumā augstvērtīgās un vērtīgās lauksaimniecības zemes ietvert vienā funkcionālā zonā „Vērtīgās lauku zemes” (L2), attiecīgi šajā zonā ierobežojot arī zemes dalīšanu. Visās lauku zemēs noteikti daudzveidīgi izmantošanas veidi un elastīgi nosacījumi, ar mērķi veicināt lauksaimniecības nozares attīstību un uzņēmējdarbības dažādošanu. Vecumnieku novada teritorijā, atbilstoši 2002.gada ģeoloģiskās izpētes datiem, konstatēti nozīmīgi derīgo izrakteņu krājumi, par kuriem sniegta informācija arī Vides pārskatā (kūdra, māls, smilts, grants, ģipšakmens). Cita starpā Vides pārskatā norādīts uz lielākajiem kūdras ieguves un pārstrādes uzņēmumiem. Pašlaik notiek kūdras ieguve A kategorijas kūdras krājumu teritorijās Ērgļu purvā un daļēji arī Valles purvā. Vecumnieku novada lielākie purvi jau ir izstrādāti un ir dati par papildus resursu pieejamību, tomēr nepieciešami papildus pētījumi, lai noskaidrotu kūdras resursu kvalitāti un pieejamību, t.sk. izvērtētu kūdras izmantošanas iespējas kurināmā ražošanai. Pēc ģeoloģisko kritēriju kopuma Vecumnieku novadā ir izdalītas trīs māla atradnes, tomēr pašlaik māla ieguve nenotiek. Autori atzīmē, ka plānojot māla ieguves uzsākšanu, to krājumi, kvalitāte un apjomi prognozētajos laukumos ir jāprecizē ģeoloģiskajā izpētē, vienlaikus skaidrojot arī šī derīgā izrakteņa izmantošanas ekonomiskos aspektus. 2012.gada sākumā novadā bija reģistrētas 44 smilts un smilts-grants atradnes. Vides pārskatā norādīts uz smilts atradņu izplatības areāliem, izmantošanas iespējām un pašreizējo ieguvi un izmantošanu. Vairākās atradnēs, lai uzsāktu smilts ieguvi, ir nepieciešams veikt ģeoloģisko izpēti. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Vecumnieku novadā ir viena no lielākajām ģipšakmens iegulām zemes dzīlēs Latvijā. Šeit atrodas gan valsts nozīmes ģipšakmens atradne „Skaistkalne” ar detalizēti izpētītiem A kategorijas krājumiem un tajā neiekļautais N kategorijas krājumu laukums, gan atradne „Skudras” ar N kategorijas krājumiem, kuru aptver plašs perspektīvais prognozēto krājumu laukums. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, atradnē „Skaistkalne” iepriekš veikti plaši ģeoloģiskās izpētes darbi, tās kopējā platība ir 710,2 ha, detalizēti izpētītais

laukums (ar A kategorijas krājumiem), kas pilnībā sagatavots izmantošanai, aizņem 174,5 ha atradnes dienvidu daļā, Iecavas kreisajā krastā. Kopš 1997.gada Skaistkalnes atradnei piešķirts valsts nozīmes statuss. Savukārt atradnes „Skudras” izmantošana, autoru ieskatā, šajā attīstības plānošanas dokumentu izstrādes periodā nav aktuāla, jo vēl jāveic teritorijas detalizēta izpēte, tādēļ to var uzskatīt par ģipšakmens rezervi tālākai nākotnei. Vides pārskatā ievietots 2.attēls „Ģipšakmens atradņu izvietojums un karsta procesu izplatība”. Plānošanas dokumentu izstrādes laikā sagatavots „Pārskats par ģipšakmens resursiem un krājumiem, ieguves iespējām un karsta procesiem Vecumnieku novadā” (SIA "Geo&Service", 2012.), kurā sniegta detalizēta informācija par novada ģipšakmens atradnēm, to resursiem un izmantošanas iespējām, kā arī aprakstītas ar ģipšakmens ieguvu saistītās problēmas un riski. Ģipšakmens ieguvē rūpnieciskā apjomā viens no visvairāk ietekmējošiem negatīvajiem faktoriem ir prognozētais ūdens pieteces apjoms karjerā, kas varētu izmainīt apkārtnes hidroģeoloģiskos apstākļus un līdz ar to mainīt karsta procesu izpausmes. Vides pārskata autori atzīmē, ka plānojot ģipšakmens resursu iesaistes iespējas novada attīstībā, ir jāizvērtē šī attīstības resursa turpmākās izmantošanas iespējas, kas skaidrojams atsevišķā pētījumā, izvirzot konkrētus mērķus un uzdevumus, tostarp ģipšakmens izmantošanā un realizācijā, tehniski ekonomisko pamatojumu iespējamai ģipšakmens ieguvei vai ģipšakmens ieguves un/vai apstrādes demonstrācijas objekta izveidei. Vides pārskatā vērsta uzmanība uz ģipšakmens atradņu teritorijas hidroģeoloģisko saistību ar Lietuvas Republikas teritoriju un atzīmēts, ka plānojot ģipšakmens resursu iesaisti novada attīstībā, pašvaldībai, lai risinātu starpvalstu līmeņa jautājumus, ir jāsadarbojas ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministriju Latvijas Republikā, Vides ministriju Lietuvas Republikā, Lietuvas ģeoloģijas dienestu, Biržu Reģionālo parku un Biržu apriņķa pašvaldību. Vienlaikus Vides pārskatā atzīmēts, ja gadījumā ģipšakmens ieguvē paredzēts uzsākt IAS īstenošanas laikā, tad, lai iegūtu pilnīgākus hidroģeoloģiskos datus, nepieciešama Skaistkalnes atradnes papildus hidroģeoloģiskā izpēte un režīma novērojumi un šī izpēte būtu jāveic Attīstības programmas ieviešanas stadijā. Birojs papildus atzīmē, ka pirms ģipšakmens ieguves uzsākšanas veicams ietekmes uz vidi novērtējums atbilstoši likumā „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” noteiktajam un, ja šī novērtējuma laikā tiks konstatēta būtiska pārrobežu ietekme, jāņem vērā iepriekš minētā likuma 20.¹ panta prasības rīcībām būtiskas pārrobežu ietekmes gadījumā. Raksturojot pazemes ūdeņu resursus un to aizsargātību, cita starpā norādīts uz nepieciešamību apzināt pašlaik neizmantotos urbumus un turpmāk veicamo to tamponēšanu. Vides pārskatā ietverta informācija par Vecumnieku novada lielākajiem virszemes ūdensobjektiem, cita starpā norādot uz to aizsargātības tipu, ūdens līmeņa svārstībām un aplūšanas varbūtību, veiktajiem hidromorfoloģiskajiem pārveidojumiem u.c. Plānošanas dokumentu izstrādes laikā ir veikts pētījums „Applūstošo teritoriju noteikšana dabā un izvērtējums Vecumnieku novada teritorijā” (L.Enģele, 2012). Vides pārskatā ietverta informācija par applūstošo teritoriju noteikšanas kritērijiem un TP iezīmētajām aizsargjoslām, kurās iekļautas arī applūstošās teritorijas. Autori informē par novadā ierīkotajām rekreācijas teritorijām pie ūdeņiem un turpmāk veicamajiem labiekārtojumiem ūdeņu pieejamības un infrastruktūras attīstībai. IAS uzsvērtā ūdeņu ekoloģisko, tūrisma un ainavas resursu nozīme novada ilgtspējīgā attīstībā. Attīstības programmā plānotas pastaigu takas un aktīvās

atpūtas teritoriju labiekārtošana Vecumnieku ciemā pie Vecā un Jaunā ezera, kā arī plānots uzlabot Skaistkalnes un Kurmenes ciemu labiekārtojumu, izmantojot Mēmeles upes ainavu. Vides pārskatā īsi raksturotas novada mežu un purvu teritorijas. Mežu teritorijas aizņem 57% no kopējās novada platības. Plānošanas dokumentu izstrādātāji ieteikuši IAS uzsvērt mežus kā stratēģiski nozīmīgu Vecumnieku novada resursu uzņēmējdarbības attīstībai un iedzīvotāju ienākumiem; veicināt kokapstrādes attīstību un pievienotās vērtības paaugstināšanos; veicināt ilgtspējīgas meža apsaimniekošanas principu ieviešanu. Attīstības programmā cita starpā ieteikts veicināt meliorācijas sistēmu uzlabošanu meža zemēs, kā arī piedalīties dabas aizsardzības plānu izstrādē un pasākumu realizācijā, t.sk. nodrošinot atbilstošu tūrisma infrastruktūru. Teritorijas plānojumā meža zemēs noteikta papildizmantošana, kas rada iespēju mežu īpašniekiem izbūvēt meža apsaimniekošanai nepieciešamo inženiertehnisko infrastruktūru, izmantot meža zemēs esošos derīgos izrakteņus, izbūvēt sabiedriskus un tūrisma objektus un iegūt meža nekoksnes vērtības komerciāliem mērķiem.

4. Vides pārskatā ietverta informācija par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un mikroliegumiem Vecumnieku novadā. Saskaņā ar Dabas aizsardzības pārvaldes datu bāzes datiem Vecumnieku novadā atrodas piecas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (*Natura 2000*) teritorijas – dabas liegumi „Dūņezera purvs”, „Kalēju tūrelis”, „Seržu tūrelis”, „Vāveres ezers”, „Zaļezera purvs”, kā arī ģeoloģiskais un ģeomorfoloģiskais dabas piemineklis „Skaistkalnes karsta kritenes”. Minēto *Natura 2000* teritoriju aizsardzības un izmantošanas kārtību nosaka likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām” un 16.03.2010. Ministru kabineta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”. Dabas aizsardzības plāns izstrādāts dabas liegumam „Zaļezera purvs” un dabas piemineklim „Skaistkalnes karsta kritenes”. Vides pārskatā norādīts uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju izveidošanas mērķiem, tur sastopamajām dabas vērtībām un to apdraudošiem faktoriem, kā arī sniegta informācija par iespējām attīstīt tūrisma infrastruktūru.
5. Vides pārskata nodaļā „Antropogēnā slodze un vides kvalitāte” ietverta informācija par saimniecisko darbību un komunālo pakalpojumu nodrošinājumu Vecumnieku novadā, norādot uz galvenajiem vides kvalitāti ietekmējošiem faktoriem un plānošanas dokumentos iestrādājamajiem pasākumiem vides kvalitātes nodrošināšanai. Vides pārskatā apkopota informācija par novada uzņēmumiem (11 uzņēmumi ir saņēmuši B kategorijas piesārņojošās darbības atļaujas, 61 – C kategorijas piesārņojošās darbības apliecinājumus). Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Vecumnieku novadā izplatītākais saimnieciskās darbības veids ir lopkopība un kokapstrāde. Teritorijas plānojumā ieteikts atbalstīt nelielu vai vidēju ražošanas objektu turpmākās attīstības iespējas, nodrošinot dabas resursus saudzējošu saimniecisko darbību. Teritorijas plānojuma 1. redakcijas izstrādes laikā ir sagatavots priekšlikums teritorijas izmantošanas plānošanai saistībā ar ražošanas objektu un mazo ražotņu attīstību. Vides pārskata pielikumā ievietota 1.tabula „Priekšlikums ražošanas objektu sadalījumam pa funkcionālajām zonām” un 2.tabula „Priekšlikums piesārņojošo darbību plānojumam ražošanas objektu teritorijās R1, R2, Lauku zemēs L1, L2 un Tehnisko un saimniecisko objektu apbūves teritorijās T”. Vides pārskatā ietverta informācija par galvenajiem atmosfēras gaisa piesārņojuma stacionārajiem un mobilajiem emisijas avotiem. Kopumā autori secina, ka galveno novada

piesārņojumu avotu ietekme uz gaisa kvalitāti ir vērtējama kā zema, tomēr atzīmējams ir piesārņojums, arī trokšņa, autoceļu un dzelzceļa tuvumā, īpaši Vecumnieku ciemā, kā arī citās novada apdzīvotajās vietās, kur tiek ietekmētas dzelzceļam blakus esošās apdzīvotās teritorijas. Autori, atsaucoties uz Lielupes un Daugavas baseina apgabala apsaimniekošanas plānu, raksturojuši Vecumnieku novada virszemes ūdensobjektu ekoloģisko kvalitāti, norādījuši uz to ietekmējošiem faktoriem un sasniedzamajiem kvalitātes mērķiem. Saskaņā ar 2011. gada 31. maija Ministru kabineta noteikumiem Nr. 418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" Vecumnieku novada ūdensobjektā Mēmele(L159) pastāv risks nesasniegt Ūdens apsaimniekošanas likumā noteikto labu virszemes ūdeņu stāvokli minētajā likumā paredzētajā termiņā. Uz novadu attiecas arī riska ūdensobjekti Daugava (D413SP) un Daugava (D427SP), saistībā ar novada daļēju atrašanos to noteces baseinā. Autori atzīmē, ka virszemes ūdensobjektu kvalitātes mērķu sasniegšanai novadā ir svarīgi nodrošināt esošā stāvokļa nepasliktināšanu, notekūdeņu atbilstošu attīrīšanu novada apdzīvotajās vietās, labas lauksaimniecības prakses ieviešanu lauksaimniecībā, kā arī būtiska ir starpvalstu sadarbības līmenī risināmā Mēmeles (tāpat kā visa Lielupes upju sateces baseina apgabala) ūdeņu pārrobežu piesārņojuma mazināšana no Lietuvas. Pazemes ūdeņu kvalitātes raksturojumā cita starpā ieteikts Teritorijas plānojumā noteikt prasības pieslēgumiem pie centralizētās ūdensapgādes sistēmas ciemos, kā arī decentralizētās ūdensapgādes risinājumiem. Vides pārskatā raksturots centralizētas ūdensapgādes nodrošinājums, kā arī notekūdeņu attīrīšanas iekārtu darbība un apkārtējā vidē novadīto notekūdeņu daudzums un atbilstība normatīvo aktu prasībām. Plānošanas dokumentu izstrādes laikā tiek ieviesti ūdenssaimniecības projekti Bārbelē, Skaistkalnē un Vecumniekos, turpmāk veicama notekūdeņu attīrīšanas iekārtu rekonstrukcija Putnos un Vallē. Vides pārskatā vērsta uzmanība uz novada riska objektiem un teritorijām, t.sk. applūstošām un plūdu riska teritorijām, karsta izplatības teritorijām, bīstamo kravu pārvadājumu maršrutiem (dzelzceļš Krustpils – Jelgava), potenciāli piesārņotām vietām (kopumā 28). Autori atzīmē, ka applūstošajās teritorijās nepieciešams noteikt tādas plānotās (atļautās) izmantošanas nosacījumus, kas veicinātu palieņu un ūdeņu krastmalu ilgtspējīgu apsaimniekošanu, tostarp sekmētu Eiropas Savienības nozīmes aizsargājamo biotopu saglabāšanu. Izstrādājot detālplānojumu, zemes ierīcības projektu vai būvprojekta ģenerālplānu, applūstošās teritorijas un virszemes ūdensobjekta aizsargjoslas precizēšanai veic topogrāfisko uzmērīšanu un apsekošanu dabā, pieaicinot normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sertificētu biotopu un sugu ekspertu. Plānošanas dokumentu izstrādes laikā apzinātas plūdu apdraudētās teritorijas un apdzīvotās vietas, vienlaikus atzīmējot, ka plūdu risks nav izdalāms kā novada līmeņa problēma. Vides pārskatā raksturotas karsta procesu izpausmes un izplatības areāls. Autori atzīmē, ka karsta procesi un to ietekme, risinājumi tās mazināšanai vai novēršanai, turpmāk detalizēti pētāmi pirms ģipšakmens ieguves uzsākšanas atradnē „Skaistkalne” vai „Skudras”.

6. Vides pārskata 4.nodaļā apzinātas teritorijas un objekti, kuras potenciāli var ietekmēt plānošanas dokumentu īstenošana, atkārtoti vēršot uzmanību uz esošo vides stāvokli šajās teritorijās. Autori atzīmē, ka IAS un AP novadā tiek izstrādāta pirmo reizi un ir vērsta uz novada kopējo interešu apzināšanu un vienotas attīstības plānošanu, savukārt Teritorijas plānojums, izvērtējot līdz šim spēkā esošos plānošanas dokumentus, nosaka vienādus teritorijas izmantošanas un

apbūves noteikumus visā novadā. Autori atzīmē, ka salīdzinājumā ar iepriekš plānoto, TP jaunas prasības noteiktas tikai attiecībā uz ražošanas objektu diferenciaciju dažādās teritorijās, atsevišķu kurināmā veidu izmantošanu un mazo ražotņu darbības nosacījumiem. Novadā netiek plānota jaunas apbūves vai ražošanas teritorijas. Atbilstoši veiktā izvērtējuma rezultātiem teritoriālā aspektā, Vides pārskatā norādīts, ka attīstības plānošanas dokumentos ietvertu projektu un teritorijas plānotās (atļautās) izmantošanas ieviešana potenciāli ietekmēs novada ūdensobjektus, plānotajām ražošanas objektu (R2) teritorijām blakus esošās savrupmāju, daudzdzīvokļu, jauktās publiskās apbūves un sabiedriskās apbūves teritorijas Vecumniekos, Skaistkalnē un Bārbelē, novada autoceļu un ciemu ielu tiešo apkārtni. Vides pārskatā norādīts gan uz pozitīvajām, gan uz potenciāli negatīvajām, t.sk. vides slodzi palielinošām ietekmēm. IAS noteikto stratēģisko prioritāšu "darba vietas un uzņēmējdarbība" un „atpūtas un tūrisms”, attīstības programmā iekļauto projektu ūdenssaimniecības, teritoriju labiekārtošanas projektu, atbalsta pasākumi uzņēmējdarbības veicināšanai īstenošana un Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumos (turpmāk arī TIAN) noteiktā aizlieguma A kategorijas piesārņojošajām darbībām visā novada teritorijā, tostarp, fermu intensīvai cūku un mājputnu audzēšanai izveidei, ieviešana, autoru skatījumā pozitīvi ietekmēs novada virszemes ūdensobjektu Mēmeles, Iecavas un Misas ekoloģisko stāvokli. IAS noteiktās prioritātes „darba vietas un uzņēmējdarbība” ietvaros plānotie un attīstības programmā iekļautie pašvaldības atbalsta pasākumi uzņēmējdarbības attīstībai un teritorijas plānojuma TIAN diferencētie nosacījumi ražošanas objektiem ražošanas teritorijās, nosakot ierobežojumus ražošanas objektu izvietojumam teritorijās, kuras robežojas ar citiem apbūves veidiem, autoru skatījumā pozitīvi ietekmēs šo teritoriju vides kvalitāti, jo minētie ierobežojumi novērsīs iespējamu vides piesārņojuma (gaisa, trokšņa un vibrāciju līmeņa) paaugstināšanos. Vides pārskatā apkopota informācija par plānoto ražošanas teritoriju izvietojumu un to tuvumā potenciāli ietekmētām teritorijām Vecumniekos, Skaistkalnē u.c. IAS noteiktās prioritātes „ceļi un sakari” un tajā iekļautās telpiskās struktūras mērķi, AP rīcību virzienā „Ceļi un ielas” plānotie pasākumi ceļu infrastruktūras uzlabošanai, kā arī TIAN iekļauto prasību ieviešana ietekmēs novada autoceļu un iepriekšminēto ciemu ielu tiešo apkārtni. Šai ietekmei var būt dažādas izpausmes: gan gaisa kvalitātes, trokšņa un vibrāciju līmeņa mazināšanās, jo tiks optimizētas satiksmes plūsmas, gan arī, gadījumā, ja pieaugtu satiksmes intensitāte, šo pašu kvalitātes rādītāju paaugstināšanās. Vides pārskatā apkopota informācija par konkrētiem AP plānotiem projektiem. Autori prognozē, ka satiksmes intensitātes pieaugums un Eiro IV vai Eiro V automašīnu standartu ieviešanu nākotnē, t.sk. kravas automašīnām, neradīs būtisku ietekmi uz autoceļiem un ciemu galveno ielu tuvāko apkārtni. IAS iekļautās prioritātes „darba vietas un uzņēmējdarbība” īstenošanai paredzētā „ģipša programma”, kas ietver AP plānoto ģipša muzeja izveidi un iesaisti novada tūrisma piedāvājumā, iesaistīšanos starptautiskā sadarbībā attiecībā uz ģipšakmens izstrādi, pētniecības projekti un iespējama ģipšakmens apstrādes ražotnes pilotprojekta īstenošana, vienlaikus radīs alternatīvu līdz šim spēkā esošajā teritorijas plānojumā plānotajai (atļautajai) ģipšakmens ieguvei. Šajā gadījumā Birojs rekomendē esošā vides stāvokļa aprakstu papildināt ar detalizētāku informāciju par iepriekš plānoto vai jau veikto ģipšakmens ieguvi Vecumnieku novada teritorijā. Autori atzīmē, ka ģipša programmas ieviešana

ietekmēs karsta riska izplatības teritoriju gan Latvijā, gan Lietuvā tādejādi, ka tiks saglabāti esošie hidroģeoloģiskie apstākļi, kas neveicinās karsta procesu aktivizēšanos, kas būtu iespējama ģipšakmens rūpnieciskas ieguves gadījumā. TP noteikti ierobežojumi ģipšakmens ieguvei visā novada teritorijā, TP kartē „Vecumnieku novada plānota teritorijas izmantošana” izdalīta teritorija ar īpašām prasībām „Karsta procesu izplatības teritorija”, kas jāņem vērā uzsākot ģipšakmens ieguvi. Autori atzīmē, ka ietekmētās teritorijas, nepieciešamie pasākumi negatīvo ietekmju novēršanai vai mazināšanai vērtējami atkarībā no plānotā ieguves apjoma un tehnoloģijas un detalizējami ietekmes uz vidi novērtējuma procedūrās.

7. Raksturojot ar plānošanas dokumentu saistītos vides aspektus, autori atzīmē, ka būtiskā attīstības plānošanas dokumentu ietekme ir saistīta ar diviem vides aspektiem, kas ir nozīmīgi novada līmenī - vides kvalitātes saglabāšana un uzlabošana, kā arī derīgo izrakteņu izmantošana. Lokālā mērogā nozīmīga ir ainavas un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana un aizsardzība. Autori atzīmē, ka attīstības plānošanas dokumentu ieviešana nodrošinās labas vides kvalitātes saglabāšanu attiecībā uz atmosfēras gaisa kvalitāti, trokšņa un vibrāciju līmeni saistībā ar Teritorijas plānojumā noteikto ražošanas objektu diferenciaciju, izdalot ražošanas objektus ar nelielu ietekmi uz apkārtējo vidi, nosakot īpašas prasības mazajām ražotnēm, kuras atļauts izvietot vairākos tieši ar ražošanu nesaistītos teritorijas izmantošanas veidos. Ar gaisa kvalitātes saglabāšanu tieši ir saistīts aizliegums veikt A kategorijas piesārņojošas darbības, kā arī lietot mazutu un akmeņogles kā kurināmo vai izejvielu ražošanas procesos. Kā jau norādīts iepriekš, ievērojama Vecumnieku novada teritorijas daļa atrodas nitrātu jutīgajā teritorijā, turklāt Mēmeles upe ir izdalīta kā riskā ūdensobjekts, tādēļ attīstības plānošanas dokumentu izstrādē īpaša uzmanība ir pievērsta antropogēnās slodzes mazināšanai attiecībā uz slāpekļa un fosfora savienojumu izkliedētā un punktveida piesārņojuma veidošanās apjomu. Lauku zemēs noteiktā atļautā izmantošana sekmēs lauksaimniecības un mežsaimniecības produkcijas pārstrādes ražotņu veidošanos uz vietas novadā, vienlaikus nosakot aizliegumu A kategorijas piesārņojošo darbību veikšanai. Ierobežojums ietver intensīvas dzīvnieku audzēšanas fermu būvniecības iespējas, kas nākotnē novērsīs nozīmīgu antropogēno slodžu veidošanos lauksaimniecības zemēs saistībā ar augsnes, grunts, gruntsūdeņu un virszemes ūdeņu piesārņojumu. Šie atļautās izmantošanas nosacījumi, kā arī turpmāk plānotā ūdenssaimniecības projektu ieviešana, tūrisma un atpūtas vietu labiekārtošana, tostarp, arī pie ūdeņiem, ir vērsti uz virszemes ūdeņu piesārņojuma mazināšanu. Izvērtējot pazemes ūdeņu piesārņošanas riskus, plānošanas dokumentos ir iekļauti pasākumi atkritumu izgāztuvju rekultivācijai, kā arī urbumu apzināšanai un to atbilstoši apsaimniekošanai. Teritorijas plānojumā ir iekļautas derīgo izrakteņu teritorijas (vietas, kurās pašlaik iegūst derīgos izrakteņus), papildus tam pieļaujot atbilstoši normatīvo aktu prasībām derīgo izrakteņu ieguvi pārējā novada teritorijā, izņemot ģipšakmens ieguvi. Lai nepalielinātu karsta riska izpausmes un nepakļautu papildus riskam šajā riska teritorijā dzīvojošos iedzīvotājus un īpašumus, Teritorijas plānojumā noteikti ierobežojumi ģipšakmens ieguvei, nosakot prasības lokālplānojuma izstrādei. Izstrādājot novada attīstības plānošanas dokumentus, ir izvērtētas novada vērtīgās ainavas, sagatavoti priekšlikumi ainavas un kultūrvēsturiskā mantojuma turpmākai saglabāšanai un aizsardzībai. Attīstības plānošanas dokumentos ir apzinātas arī

citas riska teritorijas un objekti, Teritorijas plānojumā iekļautas drošības aizsargjoslas, virszemes ūdensobjektu applūstošā teritorija un plūdu riska teritorija.

8. Vides pārskatā apkopota informācija par starptautiskajiem līgumiem un Eiropas Savienības direktīvām, kā arī nacionālajiem vides politikas dokumentiem un tajos izvirzītajiem vides un dabas aizsardzības mērķiem, norādot uz to integrāciju Vecumnieku novada plānošanas dokumentos.
9. Vides pārskata 7.nodaļā „Attīstības plānošanas dokumentu ieviešanas būtiskās ietekmes uz vidi novērtējums” atkārtoti vērsta uzmanība uz plānošanas dokumentu izstrādes mērķiem un tajos iekļautajiem risinājumiem, t.sk. IAS izvirzītajiem ilgtermiņa attīstības virzieniem, AP vidēja termiņa prioritāri īstenojamajiem projektiem un TP noteikto funkcionālo zonējumu un tur atļautajām darbībām, vienlaikus norādot uz plānošanas dokumentu īstenošanas vispārējām ietekmēm, kā arī ietekmi uz vides kvalitāti, t.sk. ietekmēm, kas saistītas ar ražošanas plānošanu un derīgo izrakteņu ieguvī. Izvērtējot plānoto stratēģisko prioritāšu, projektu, rīcības virzienu un pasākumu kopumu, TIAN noteikto funkcionālo zonu plānoto (atļauto) izmantošanu, tās ieviešanas sagaidāmo ietekmi, salīdzinot ar esošo teritorijas izmantošanu un pašlaik spēka esošajos pagastu teritorijas plānojumos plānoto (atļauto) izmantošanu, Vides pārskatā vērtētas plānošanas dokumentu īstenošanas tiešās, netiešās, īstermiņa, ilgtermiņa, pozitīvās, negatīvās ietekmes. Teritorijas plānojumā ciemos ir izdalītas centra teritorijas (risinājums ir saistīts arī ar IAS iekļautās prioritātes „Vecumnieku novada zīmols” ieviešanu), kā arī izdalītas pēc ietekmes uz vidi divu veidu ražošanas objektu apbūves teritorijas, uz ko vērsta uzmanība jau iepriekš. Vecumnieku ciemam teritorijas plānojuma izstrādes ietvaros sagatavota publiskās ārtelpas koncepcija. Teritorijas plānojumā pārskatītas novada ciemu robežas un Vides pārskatā apkopota informācija par TP veiktajām izmaiņām. Teritorijas plānojuma publiskās apspriešanas laikā tika diskutēts par pārējo apdzīvoto vietu – lauku ciemu robežu noteikšanas nepieciešamību. TP pārējās apdzīvotās vietas klasificētas kā vēsturiskie vai lauku ciemi, neizdalot tos ar robežām. Šajos ciemos pārsvarā atbilstoši esošajai izmantošanai plānotas savrupmāju retinātas apbūves vai savrupmāju apbūves teritorijas, dabas teritorijas un publiskās apbūves teritorijas. Autori atzīmē, ka IAS noteiktās prioritātes „darba vietas un uzņēmējdarbība” pamats ir uzņēmējdarbība, kura balstīta uz novadā esošajiem resursiem. Resursu efektīvai izmantošanai un tās ieviešanai sadarbībā ar mežu īpašniekiem paredzēts atbalsts kokapstrādes uzņēmumiem, zemnieku saimniecībām meža nekoksnes vērtību ieguvē, lauksaimniecības zemju apsaimniekošanā - atbalsts nelauksaimnieciskiem darbības veidiem – zivju dīķu ierīkošana, tūrisma objektu attīstība, derīgo izrakteņu ieguve un apstrāde – ģipša programma, lauku ceļu attīstība sadarbībā ar kūdras un smilts, grants izstrādātājiem, pašvaldības organizēti atbalsta pasākumi, piemēram, ražošanai un komercdarbībai piemērotu teritoriju attīstība (pievadceļi, inženierinfrastruktūras, vides piesārņojuma sanācija). Rīcību virzienā „Uzņēmējdarbības atbalsts” plānots pasākumu kopums „Atbalsts mājražošanas, amatniecības un mazo ražotņu attīstībai”, kurā pašvaldība plāno veidot pilotprojektu/us uz pašvaldībai piederošas pašlaik ekstensīvi apsaimniekotām teritorijām, izveidojot tajās inženierinfrastruktūru un tādejādi cenšoties sekmēt tajās ražošanas objektu izveidi. Teritorijas plānojumā savukārt izstrādāti priekšnoteikumi daudzveidīgu vidēju, nelielu un īpaši mazo ražotņu veidošanās

iespējām, tajā pašā laikā nosakot ierobežojumus objektiem ar iespējamu nozīmīgu ietekmi uz vidi. Ar ietekmi uz vidi ir saistīta arī IAS noteiktās prioritātes „atpūta un tūrisms” ietvaros plānotie projekti, kas ir vērsti uz publiskās ārtelpas labiekārtošanu, jaunu objektu izveidi, tirgošanās tradīciju attīstību un kultūras, sporta un izglītības kvalitātes paaugstināšanu novadā. AP rīcību virzienā „Atpūta un tūrisms” iekļauti pasākumi projektu ieviešanai, savukārt TIAN plānots atbilstošs funkcionālais zonējums (apstādījumu, ūdeņu, publiskās apbūves teritorijas) un tajā plānotā (atļautā) izmantošana. Autori atzīmē, ka attīstības plānošanas dokumentu pamatnostādnes nosaka novada ražotņu un ražošanas objektu specializāciju, t.i. lauksaimnieciskā ražošana, tostarp bioloģiskā lauksaimniecība, pārtikas ražošana, mežu apsaimniekošana un kokapstrāde, derīgo izrakteņu ieguve un apstrāde, kas nav saistīta ar tādu izejvielu izmantošanu ražošanas procesos, kas satur apkārtējai videi bīstamas vielas un kuras ražošanas procesā vai kā tā atlikumi varētu nonākt apkārtējā vidē vai būtu apsaimniekojami kā bīstamie atkritumi. No šī aspekta novada ražošanas specializācija autoru skatījumā kopumā ir vērtējama kā pozitīva, gan tieša, gan netieša ilgtermiņa ietekme uz novada vides kvalitāti. Vides pārskatā, ņemot vērā arī esošās situācijas izvērtējumu, detalizēti vērtēta attīstības plānošanas dokumentos paredzētā un pašvaldības atbalstītā ražošanas attīstība gan ņemot vērā ražošanas specifiku, gan teritoriālo aspektu, tādējādi norādot uz potenciāli ietekmētām teritorijām un pasākumiem vides ietekmes novēršanai vai samazināšanai. Ražošanas apbūves teritoriju plānošanai TIAN ražošanas objekti iedalīti trīs kategorijās: ražošanas objekti, ražošanas objekti ar nelielu ietekmi uz vidi un mazās ražotnes. Ražošanas teritorijas R1 ir noteiktas Misā AS „Misas kūdra” darbības teritorijā (robežojas ļoti nelielā ziemeļrietumu teritorijas daļā ar daudzdzīvokļu apbūves teritoriju, dienvidu daļā ar jauktas publiskās apbūves teritoriju), Vecumniekos – Rīgas ielā ciema dienvidu daļā abpus Rīgas ielai un dzelzceļam, Bauskas ielā ciema ziemeļaustrumu malā (robežojas ar teritorijām R2, savrupmāju retināto apbūves teritorijām) pārsvarā esošo vai bijušo ražošanas objektu vietās. Kurmenē un Stelpē ražošanas objektu apbūve R1 plānota ārpus ciema teritorijas. Stelpē tās dienvidu mala robežojas ar jauktas publiskās apbūves teritoriju, pats dienvidrietumu stūris ar savrupmāju apbūves teritoriju. Autori atzīmē, ka plānoto ražošanas objektu apbūves teritoriju R1 ietekme uz vidi var būt dažāda. Attīstot ražošanas objektu, tiek sakārtota degradēta vide, potenciāli piesārņota vieta, tomēr lokāli var veidoties vides piesārņojums, troksnis vai vibrācijas, taču ievērojot noteiktos vispārējos ierobežojumus ražošanai (A kategorija, kurināmais, izejvielas) un to, ka vides faktori tiek izvērtēti, izsniedzot piesārņojošās darbības atļaujas (B kategorija) vai apliecinājumus (C kategorija), šo objektu ietekmei uz vidi lokāli var būt negatīva ietekme salīdzinot ar esošo situāciju, taču nav sagaidāma vides kvalitātes normatīvu pārsniegšana, kam var būt negatīva ietekme uz cilvēka veselību. Vides pārskatā vērtētas arī kopējās ietekmes, kas saistītas arī ar mazo ražošanas objektu attīstību, t.sk. arī lauksaimniecības teritorijās. Autori gan atzīmē, ka plānošanas dokumentu izstrādes laikā nav pieejama informācija par iespējamu aktīvu ražošanas objektu izveides iespēju lauksaimniecības teritorijās. Vides pārskatā apkopota informācija par AP plānotajiem projektiem ceļu infrastruktūras sakārtošanai, ūdenssaimniecības projektu realizācijai, kā arī pasākumiem tūrisma un rekreācijas teritoriju attīstībai u.c., vienlaikus norādot uz to īstenošanas tiešajām, netiešajām un ilglaicīgajām vides ietekmēm. Vides

pārskatā atkārtoti vērsta uzmanība uz plānoto (atļauto) derīgo izrakteņu ieguvu. Ģipšakmens ieguvei TIAN noteikts izstrādāt lokālplānojumu, kurā veic vairākas izpētes: ģeoloģiskā izpēte (ja veikta iepriekš, pievieno izpētes materiālus), t.sk. ģeoloģisko procesu radīto risku novērtējums (karsts, pazemes ūdeņu, t.sk. gruntsūdeņu līmeņa un ķīmiskā sastāva izmaiņas, ietekmes uz Iecavas upi, Mēmeles upi), plānoto satiksmes plūsmu izpēte un prognoze, trokšņa līmeņa un gaisa kvalitātes izmaiņu novērtējums, ietekme uz publisko infrastruktūru vērtējums un kompensējošie pasākumi (ceļu kvalitāte, energoapgāde, sabiedriskais transports u.c.), bioloģiskās daudzveidības izpēte, ainavu kvalitātes novērtējums un rekomendācijas bioloģiskās daudzveidības nodrošināšanai un vērtīgo ainavu saglabāšanai, ietekmes uz sociāli ekonomisko situāciju novadā izpēte (darba vietas, uzņēmējdarbības vides izmaiņas, u.c.). Attīstības plānošanas dokumentu izstrādātāju rīcībā nav pieejama informācija par konkrētiem priekšlikumiem būvmateriālu izejvielu un kūdras ieguves uzsākšanai novadā. Ievērojot, ekonomisko situāciju un saimnieciskās darbības aktivitāti novadā, autori neprognozē intensīvu derīgo izrakteņu ieguvu. Uzsākot būvmateriālu izejvielu vai kūdras ieguvu konkrētā atradnē, precizējot ieguves apjomus, tehnoloģiju un citus jautājumus, ieguves ietekme uz apkārtējo vidi ir skaidrojama ietekmes uz vidi procedūrās. Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā ir sagatavots „Pārskats par kūdras, smilts un grants krājumiem, to izmantošanas iespējām Vecumnieku novadā” (SIA „Grupa93” 2012.), kas ietver resursu raksturojumu un ieteikumus to izmantošanas plānošana. Vides pārskatā apkopota informācija par plānošanas dokumentos paredzētajiem pasākumiem ainavu, īpaši aizsargājamo dabas teritoriju un kultūrvēsturiska mantojuma aizsardzībai un apsaimniekošanai. Ņemot vērā novada attīstības plānošanas dokumentu savstarpēju mijiedarbību un saikni kompleksi risinot novada attīstības jautājumus vidējā termiņā un ilgtermiņā, autoru skatījumā novada attīstības plānošanas dokumentu ieviešanai ir sagaidāma pozitīva, tieša un ilgtermiņa ietekme uz SIVN apskatāmajiem vides un dabas aizsardzības, ainavu un kultūrvēsturiskā mantojuma aspektiem kopumā.

10. Vides pārskatā, atbilstoši MK noteikumu 8.8.punktā noteiktajam, ietverti risinājumi iespējamās ietekmes uz vidi samazināšanai. Autori norāda uz nepieciešamību nodrošināt plānošanas procesā un SIVN identificēto risku, rekomendāciju, nosacījumu un TIAN iekļauto nosacījumu ievērošanu īstenojot plānošanas dokumentus un tajā paredzētās darbības. Autori vērsuši uzmanību uz plānošanas dokumentos paredzētajām darbībām, kuras attiecas uz likumu „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 2.pielikumu un kurām veicams sākotnējais izvērtējums vai, atbilstoši sākotnējā izvērtējuma rezultātiem, ietekmes uz vidi novērtējums. Gadījumā, ja plānošanas dokumentu ieviešanas laikā tiek veikta lokālplānojuma izstrāde ģipšakmens ieguvei, tad ir skaidrojams arī ietekmes būtiskums uz dabas pieminekli „Skaistkalnes karsta kritenes” un pārrobežu ietekmes kontekstā arī uz Biržu nacionālo parku Lietuvas Republikā. Ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējumu veic atbilstoši Vides pārraudzības biroja pieņemtajam lēmumam un saskaņā ar 2011.gada 19.aprīļa Ministru kabineta noteikumiem Nr.300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000)”, ja vien netiek paredzēta ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra.
11. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Vecumnieku novada attīstības plānošanas dokumenti, pieņemot, ka to ieviešanā tiks ievērotas dabas aizsardzības jomas

normatīvo aktu prasības, neparedz tādus risinājumus un rīcības, kuru rezultātā tiktu tiešā veidā negatīvi ietekmētas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (*NATURA 2000*). Attīstības plānošanas dokumenti ir izstrādāti, ņemot vērā starptautiskos un nacionālos vides mērķus, vides aizsardzības normatīvos aktus, līdz ar to atbilstoši SIVN procesā pieejamai informācijai specifiski dabai nodarīto kaitējumu kompensēšanas pasākumi netiek paredzēti. Vienlaikus autori atkārtoti vērš uzmanību uz to, ka TIAN noteiktā lokālplānojuma izstrādes gadījumā, ja plānots uzsākt ģipšakmens ieguve karsta izplatības riska teritorijā, ir jāreķinās un atbilstoši jāizvērtē, kā ieguve var ietekmēt karsta procesus un līdz ar to karsta riska izplatības zonā esošās *NATURA 2000* teritorijas dabas pieminekli „Skaistkalnes karsta kritenes” un Biržu nacionālo parku Lietuvas Republikā. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, pašreizējā plānošanas dokumentu izstrādes stadijā, pašvaldībā nav iesniegti priekšlikumi par ģipšakmens ieguves uzsākšanas iecerēm.

12. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, valsts pierobežā novadā nav plānota tādu objektu attīstība, kas ir saistīta ar būtisku gaisa kvalitātes pasliktināšanos, trokšņa līmeņa paaugstināšanos, smaku veidošanos vai citu iespējamu ietekmi uz vides kvalitāti Lietuvas teritorijā. Kā jau norādīts iepriekš, ar iespējamu pārrobežu ietekmi potenciāli saistīta ģipšakmens ieguves uzsākšana novada atradnēs „Skaistkalne” vai „Skudras”. Vienlaikus autori atzīmē, ka ar jaunā Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014. – 2026.gadam nosacījumiem plānotā (atļautā) ģipšakmens ieguve tiek ierobežota. Gadījumā, ja ģipšakmens ieguve tiks plānots uzsākt, izstrādājot lokālplānojumu, tad pārrobežu ietekme ir vērtējama tā izstrādes ietekmes uz vidi vai arī ietekmes uz *NATURA2000* teritorijām (attiecībā uz Biržu nacionālo parku (Lietuvā)) novērtējuma ietvaros. Kā jau norādīts iepriekš, attīstības plānošanas dokumentu izstrādes laikā pašvaldībā nav saņemti priekšlikumi par ģipšakmens ieguves uzsākšanu. Saskaņā ar Vides pārskatā norādīto, Biržu novada pašvaldība ir informēta par attīstības plānošanas dokumentu izstrādi – minēto dokumentu izstrādes laikā līdz šim ir notikušas divas pašvaldību pārstāvju tikšanās, kurās pārrunāti sadarbības jautājumi, tostarp plānotās aktivitātes saistībā ar derīgo izrakteņu izmantošanu.
13. Vides pārskatā norādīts uz valsts monitoringa programmām un to ietvaros novadā veiktajiem novērojumiem, kā arī ietvertas rekomendācijas Vecumnieku novada plānošanas dokumentu īstenošanas monitoringa nodrošināšanai un monitoringa ziņojuma sagatavošanai, t.sk. konkrētiem monitoringā izmantojamiem vides indikatoriem, kuri raksturo vides stāvokļa izmaiņas, kas potenciāli iespējamas plānošanas dokumentu īstenošanas gaitā.
14. Vides pārskata kopsavilkums sagatavots atbilstoši MK noteikumu 8.14.punktā noteiktajam.

Vides pārskata sabiedriskā apspriešana:

Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2028.gada, Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014.–2026.gadam apvienotā Vides pārskata sabiedriskā apspriešana veikta atbilstoši MK noteikumu V nodaļā noteiktajam. Vides pārskata atsevišķā sējumā „Pārskats par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu” (turpmāk arī Pārskats) apkopoti sabiedriskās apspriešanas materiāli, t.sk. ietverts

pārskats par sabiedriskās apspriešanas procesu, sabiedriskās apspriešanas sanāksmes, kas notika Vecumniekos, protokols; pievienoti Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālās vides pārvaldes, Dabas aizsardzības pārvaldes, Zemgales plānošanas reģiona administrācijas, Veselības inspekcijas atzinumi, kā arī sabiedriskās apspriešanas laikā saņemto ieteikumu/rekomendāciju apkopojums, kurā sniegti autoru komentāri par attiecīgu Vides pārskata papildināšanu.

Plānošanas dokumentu un Vides pārskata publiskās apspriešanas laikā organizētas septiņas publiskās apspriešanas sanāksmes, kuru gaita un tur diskutētie jautājumi īsi aprakstīti Pārskatā. Sanāksmēs tieši par Vides pārskata projektu priekšlikumi vai komentāri netika izteikti, taču tajās diskutēts par novadam aktuāliem un Vides pārskatā apskatītiem jautājumiem: ūdenssaimniecības projektu ieviešana, dalītās atkritumu savākšanas sistēmas izveide, apspriestas konteineru izvietojanas vietas un iedzīvotāju gatavība piedalīties dalītajā atkritumu vākšanā, derīgo izrakteņu ieguves nosacījumi, dabas pieminekļu „Bārbeles sērūdeņraža avots” un „Jaunmēmeles parks” atļautās izmantošanas nosacījumiem, apsaimniekošanu, labiekārtošanas nosacījumiem un dabas aizsardzības plāna izstrādes nepieciešamību u.c. Vides pārskatā īsi raksturota visu sanāksmju norises gaita un apmeklētība, kā arī galvenie iedzīvotājus interesējošie jautājumi, kas lielā mērā risināmi valsts līmenī (valsts ceļi, elektroapgāde, avāriju risks uz dzelzceļa).

Sabiedriskās apspriešanas laikā par Vides pārskatu nav saņemti rakstiski iedzīvotāju vai citu interesentu iesniegumi, par teritorijas plānojuma 1. redakcijas risinājumiem 5 iesniegumos ir izteikti priekšlikumi par konkrētu zemes īpašumu izmantošanu un 11 iesniegumos, no kuriem vienu ir parakstījusi 21 persona, izteikts priekšlikums teritorijas plānojumā aizliegt ģipšakmens ieguvi. Autori atzīmē, ka šie priekšlikumi pēc to integrēšanas teritorijas plānojumā ir vērtēti arī Vides pārskata projektā. No iedzīvotājiem saņemto priekšlikumu apkopojums ietverts Pārskata 2. tabulā „Iedzīvotāju un zemes īpašnieku iesniegumi attiecībā uz Vides pārskata projekta saturu”. Attiecībā par ģipšakmens ieguves aizliegumu, autori izteikuši sekojošu komentāru: *„Izvērtējot iedzīvotāju priekšlikumus, teritorijas plānojuma pilnveidotā redakcija ir papildināta, izdalot teritorijas plānojumā teritoriju ar īpašajām prasībām „Karsta procesu izplatības teritorija” un TIAN nosakot, ka ģipšakmens ieguve novada teritorijā (pēc būtības) nav atļauta. Ģipšakmens ieguves uzsākšanai ir jāņem vērā teritorijā ar īpašajām prasībām „Karsta procesu izplatības teritorija”, kas ir parādīta kartē „Vecumnieku novada plānota teritorijas izmantošana”, noteiktās prasības, ģipšakmens ieguves iespējas izvērtējot šo noteikumu 5.16. nodaļā noteiktajā kārtībā, t.i. veicot lokālplānojuma izstrādi un iekļaujot teritorijas izvērtējumus, tostarp, riska izvērtējumus un pasākumus gan risku un negatīvās ietekmes mazināšanai, gan infrastruktūras sakārtošanai”.*

No Dabas aizsardzības pārvaldes tika saņemti komentāri un priekšlikumi par Vides pārskata projekta iekļauto esošās situācijas informāciju attiecībā uz dabas pieminekļu apsaimniekošanas nosacījumiem un aizsargājamiem kokiem. Veselības inspekcijas Zemgales kontroles nodaļa ir atbalstījusi Vides pārskata projektu. Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālā vides pārvalde un Zemgales plānošanas reģiona administrācija priekšlikumus un komentārus par Vides pārskata projektu nav izteikušas. Valsts vides dienesta Jelgavas reģionālās vides pārvalde atzinumā par Teritorijas plānojumu norādījusi, ka Teritorijas plānojuma 1.redakcijā ir ņemtas vērā tās izvirzītās prasības. No institūcijām saņemto priekšlikumu un komentāru izklāsts, to izvērtējums un informācija par iekļaušanu Vides pārskata projektā ir apkopoti

Pārskata 1.tabulā „Apkopojums par institūciju sniegtajiem priekšlikumiem un komentāri par to iestrādi Vides pārskatā”.

Izvērtētā dokumentācija:

SIA „Grupa 93” 2013.gada 15.aprīļa vēstule Nr.13/95, Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2028.gada, Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014.–2026.gadam materiāli CD formātā, plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma apvienotais Vides pārskats, „Pārskats par Vides pārskata projekta sabiedrisko apspriešanu”, kā arī Vides pārraudzības valsts biroja 2012.gada 18.jūlija lēmums Nr.61 „Par stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu”.

Piemērotās tiesību normas:

1. Likuma „Par ietekmes uz vidi novērtējumu” 4.panta trešā daļa, 23.⁴ pants, 23.⁵ pants.
2. Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumi Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” IV, V, VI, VII, VIII nodaļa.
3. Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumi Nr.300 „Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes aizsargājamām dabas teritorijām (Natura 2000)”.
4. Likums „Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām”.
5. Ministru kabineta 2010.gada 16.marta noteikumi Nr.264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi”.
6. Ūdens apsaimniekošanas likums.
7. Ministru kabineta 2011.gada 31.maija noteikumi Nr.418 „Noteikumi par riska ūdensobjektiem”.
8. Ministru kabineta 2011.gada 11.janvāra noteikumi Nr.33 „Noteikumi par ūdens un augsnes aizsardzību no lauksaimnieciskās darbības izraisīta piesārņojuma ar nitrātiem”.
9. Teritorijas attīstības plānošanas likums.
10. Ministru kabineta 2012.gada 16.oktobra noteikumi Nr.711 „Noteikumi par pašvaldību teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem”.

Rekomendācijas:

1. Vides pārraudzības valsts birojs rekomendē Vecumnieku novada pašvaldībai izvērtēt nepieciešamību pilnveidot Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģiju 2013.-2028.gadam, Vecumnieku novada attīstības programmu 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plānojumu 2014.–2026.gadam, ņemot vērā Vides pārskatā, sabiedriskās apspriešanas laikā un šajā atzinumā izteiktos priekšlikumus/norādījumus, īpašu uzmanību pievēršot arī turpmākajām darbībām saistībā ar ģipsakmens ieguvi, ja tādas tiktu plānots realizēt.

2. Vecumnieku novada pašvaldībai, atbilstoši Ministru kabineta 2004.gada 23.marta noteikumu Nr.157 „Kārtība, kādā veicams ietekmes uz vidi stratēģiskais novērtējums” VII nodaļā noteiktajam, jāinformē sabiedrība par Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2028.gadam, Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014.–2026.gadam pieņemšanu minēto Ministru kabineta noteikumu 27.punkta noteiktajā kārtībā. Pašvaldībai jā sagatavo informatīvs ziņojums par to,
  - kā plānošanas dokumentā integrēti vides apsvērumi;
  - kā ņemts vērā vides pārskats, izteiktie atzinumi, sabiedriskās apspriešanas rezultāti;
  - pamatojums, kāpēc no visiem iespējamiem risinājuma variantiem izraudzīts pieņemtais variants;
  - ziņas par pasākumiem plānošanas dokumenta īstenošanas monitoringa veikšanai, norādot monitoringa ziņojuma iesniegšanas termiņus.
3. Lai konstatētu Vecumnieku novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2013.-2028.gadam, Vecumnieku novada attīstības programmas 2013.-2019.gadam un Vecumnieku novada teritorijas plānojuma 2014.–2026.gadam īstenošanas radīto tiešo vai netiešo ietekmi uz vidi, kā arī lai nepieciešamības gadījumā izdarītu grozījumus plānošanas dokumentos, pašvaldībai, izmantojot valsts vides monitoringa un citus pieejamos datus, jāveic plānošanas dokumenta īstenošanas novērtējums un vismaz divreiz plānošanas periodā (2019. un 2026.gadā) jāizstrādā monitoringa ziņojums un jāiesniedz (arī elektroniskā veidā) Vides pārraudzības valsts birojā.

Direktors

A.Lukšēvics